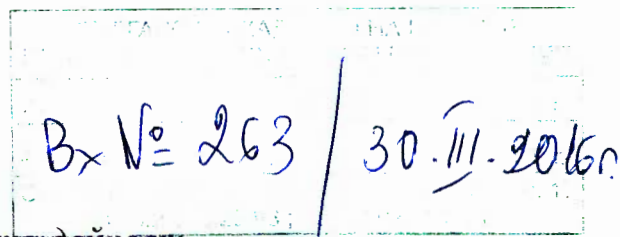

СТАНОВИЩЕ

*за научните трудове и учебната дейност
на гл. ас. д-р МАРИАНА МАЛИНОВА ТИЕН,
по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по
професионално направление „История и археология“*

*от проф. д-р Динко Георгиев Динков – Университет за национално и
световно стопанство, катедра „Международни отношения“*

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на Заповед № 11/10.02.2016 г. на Директора на Института за исторически изследвания при БАН и въз основа на документи, постъпили по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление „История и археология“, обявен от Института за исторически изследвания при Българската академия на науките, ДВ, бр. 96. от 09.12.2015 г.

Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ. Процедурата по конкурса до тук е коректно спазена.

1. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс е подал документи един кандидат - гл. ас. д-р МАРИАНА МАЛИНОВА ТИЕН . Тя е представила впечатляващи резултати от своята изследователска работа – две монографии, 6 студии и 29 статии – всички публикувани след защита на дисертация. Приложени са резюмета на всички публикации.

Бележки и коментар по документите.

Представените документи съдържат необходимата информация за научно-изследователската работа на кандидатката. Впечатлява прилежното оформяне и подреждане на всички изискуеми приложения, което улеснява членовете на журито при изготвяне на техните рецензии и становища. Липсват документи за учебно-преподавателска работа на кандидатката, въпреки че в биографичната справка е посочено, че е била хоноруван преподавател в СУ „Св Климент Охридски“ и лектор в Пекиния университет за чужди езици. От представените документи се вижда, че кандидатката разполага с аргументи да аспира за заемането и на по-висока академична длъжност.

2. Данни за кандидатката

Мариана Малинова Тиен е придобила образователната степен магистър по български език и литература в Шуменския университет „К. Преславски“, изучила е китайски език в Пекинския университет за чужди езици, успешно е приключила докторантура в СУ „Св. Климент Охридски“ и в Осфорд, Великобритания. Провела е много специализации, основно в Китай. От 2006 г. е на работа в Института за исторически изследвания при БАН. Със своите изследвания и преподавателска работа се е утвърдила като един от изявените китаисти в България. Печелила е престижни награди в конкурси по методика на преподаване на китайски език. Член е на Съюза на учените в България, Член на Асоциацията на преводачите в България, Член на Историческото дружество в България.

3. Обща характеристика на научната продукция на кандидатката

Научно-изследователската работа на Мариана Тиен е фокусирана върху историята на Китай и българо-китайските отношения. Синтез на досегашните ѝ изследвания е монографията „Българо-китайските отношения в съвременния период“, ИК „Гутенберг“, 2015 г. Това е не строго научен труд, не е и справочник, но може би е най-необходимия и най-добър източник за изучаване на българо-китайските отношения у нас. Публикациите на Мариана Тиен обхващат широк спектър от въпроси, свързани с историята, археологията, културата, литературата, езикознанието, политиката и външните отношения на Китай.

На фона на радикалните трансформации в света в края на ХХ и началото на ХХІ век Китайската народна република се откроява с разминалите се с предсказанията за неизбежен крах на едностранните политически системи успехи в много области на обществения живот. На базата на невероятни високи темпове на икономически растеж в КНР се намират удачни решения на сложни социални, демографски, вътрешно и външнополитически проблеми. Китай се утвърждава като един от първостепенните фактори в развитието на процесите в глобален мащаб. За съжаление в България отношението към тези грандиозни процеси дълго време се определяше от предубеждения, идеологеми, стереотипи, основани на внушенията за триумф на либерално-демократичните ценности след края на „студената война“. България пропусна много възможности за

установяване на прагматични връзки с тази огромна страна, дори когато от китайска страна се предприемаха атрактивни инициативи. Тогава България клеймеше нарушенията на човешките права от китайските власти, флиртуваше с Тайван и Далай Лама (все чувствителни за КНР въпроси). Бяха пропилены шансове поради робуване на външни внушения, поради липса на реална представа какво се случва в Китай, поради липса на експертиза и т.н. Очевидно писанията на специалисти като Мариана Малинова Тиен и малцина други български изследователи не стигнаха до широк кръг читатели и не успяха да формират по-реалистично обществено мнение и по-прагматичен подход за развитие на двустранните отношения. Китайските власти бяха принудени да отпишат възможностите за сътрудничество с България в контекста на амбициите и интересите за овладяване на позиции в Югоизточна Европа и Черноморския район и подстъпи към иначе трудно достъпния единен пазар на Европейския съюз.

В България съществува остър дефицит от непредубедени изследвания и информация за процесите в КНР, от специалисти, които биха могли да съдействат за преодоляване на сегашното незадоволително състояние на двустранните отношения. Както приляга на Института за исторически изследвания към БАН да подпомага разработването на състоятелна държавна политика и в отношенията с Китай, похвално е насърчаването на специалисти като Мариана Малинова Тиен да развиват своите изследвания в тази посока. Няма съмнения, че гл. ас. д-р Мариана Малинова Тиен е много подходяща личност – имайки предвид нейното образование, владенето на китайски език, многократните ѝ специализации в различни китайски изследователски центрове и т.н. Нейните големи натрупвания са обобщени и синтезирани в много публикации на български и китайски език, които е представила като копия и с резюмета. Основният хабилитационен труд задоволява в известна степен глада от информационно-справочни източници на български език за Китай и българо-китайските отношения. Самият аз изчетох текста с голям интерес и научих много неща. Въпреки това, надявам се авторката да приеме и някои критични бележки:

1. От този труд от 611 страници, тя би могла да обособи поне две книги, които да бъдат по-фокусирани към отделни аспекти на българо-китайските отношения. Това би им придало повече характеристики на монографии.

2. Следвайки строго историческия подход, проследявайки фактите в тяхната хронологическа последователност, авторката някак не намира място за обобщения за впечатляващото превръщане на Китайската народна република в един от първостепенните центрове на сила в съвременния свят. Предложеният вариант на книгата се нуждае от една въвеждаща структурна единица, в която да се представи и анализира „китайското чудо“. Нито китайската политика спрямо България, нито двустранните отношения могат да бъдат добре разбрани без очертаване на китайската външнополитическа стратегия, на нейното развитие успоредно с нарастващото самочувствие на страната в международните отношения. Има потребност от представяне на исторически решения на форуми на Китайската комунистическа партия и как те се отразяват върху линията на поведение на държавата в международното общуване. Това е само шрихирано в увода.

3. Тази книга не бива да пропуска дълго битувалите опасения у български правителства да се ангажират с по-активни връзки с Китай. В нея би могло да се отреди място за критично осмисляне на липсата на релевантна политика на България към този мощно утвърждаващ се фактор в съвременната международна система.

4. Възприемането на горните две бележки би допринесло за по-монографично, по-аналитично представяне на огромния обем обхванати факти.

5. Намирам за уместно приемането на някои предложения от предварителното обсъждане на ръкописа за преглед на историята на двустранните отношения в първата глава.

Горните бележки в никакъв случай не бива да се възприемат като съмнения по отношение готовността на авторката да участва в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“. От представената справка и резюмета за нейните публикации е видно, че тя е натрупала достатъчно аргументи да аспира за такава длъжност.

5. Научни и научно-приложни приноси на кандидатката

Кандидатката гл. ас. д-р Мариана Тиен дава особен принос за развитието на китаистиката в България. Тя е изучила историята, културата и езика на Китай. В своите изследвания и публикации тя е от малцината автори в България, които използват оригинални китайски източници. Нейните трудове са известни и в чужбина и широко се използват от други

изследователи. Идентифицирани са цитирания на нейни проникновения в 55 публикации, 25 от които в чужбина. Тя е вникнала в много деликатни моменти в историята на българо-китайските отношения и възможностите за развитието им. От позициите на своя авторитет тя има шанса да допринесе и в подготовката на български китаисти и да подпомага практическото осъществяване на българо-китайските връзки.

6. Бележки и препоръки

Мариана Тиен е доказан китаист и бих ѝ препоръчал да използва натрупванията в изследователската си работа и владението на китайски език за отдаване и на преподавателска работа за подготовка на български специалисти, в т. ч. и докторанти.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С обявяването на този конкурс Институтът за исторически изследвания при БАН дава сериозен принос за развитието на китаистиката в България. Още повече, че има изграден специалист, готов да заеме академичната длъжност „доцент“. Нямам колебания в подкрепата си за единствения кандидат по конкурса. Предлагам и на останалите членове на научното жури да призовем Научният съвет на института за исторически изследвания да гласува за заемането от Мариана Малинова Тиен на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление „История и археология“.

25 март 2016 г.

.....
/проф. д-р Динко Динков/